

Kela|Fpa

Oma väylä -kuntoutusta toteuttavien palveluntuottajien yhteistyötapaaminen

Osa 16
11.2.2025 klo 9-10.00

Tapaamisen sisältö

1. Tilaisuuden avaaminen
2. Ajankohtaista
3. Sopimushallinnan terveisiä
4. Oma väylä -kuntoutuksen ydinelementit
5. Kysymysten purkua
6. Tilaisuuden päättäminen klo 10.00

Kela|Fpa

Seuraavat palveluntuottajien yhteistyötilaisuudet

- Osa 17 tiistai 20.5.2025 klo 9-10, ennakkokysymykset 13.5. mennessä osoitteeseen kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi
- Osa 18 tiistai 9.9.2025 klo 9-10, ennakkokysymykset 2.9. mennessä osoitteeseen kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi
- Osa 19 tiistai 16.12.2025 klo 9-10, ennakkokysymykset 9.12. mennessä osoitteeseen kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi

Tilaisuuden materiaali löytyy osoitteesta www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kuntoutuspalvelut-palveluntuottajille-tapahtumat-ja-koulutukset

Kela|Fpa

- Tarkistakaa tietonne ajantasaisuus palveluntuottajahaussa, ja tehkää tarvittavat muutokset Rekun kautta
- Koulutustilaisuudet palveluntuottajille (Kela.fi) Kuntoutuksen tapahtumat ja koulutukset– Yhteistyökumppanit - kela.fi → Myös tämän tilaisuuden materiaali
- Tiedotteet (Kela.fi) Ajankohtaista kuntoutuksen palveluntuottajille – Yhteistyökumppanit - kela.fi
- Verkkosivu (Kela.fi) Rekisteröitymismenettelyn kokeilu
- Sähköpostiosoitteet
  - Palvelun sisältö ja toteutus
    - kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi
  - Rekisteröitymismenettely ja järjestelmät
    - kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi
  - Sopimukset
    - kuntoutus_sopimushallinta@kela.fi

Kela|Fpa

Ajankohtaista

Ville Räty

Kela|Fpa

Ajankohtaista

- Uudistuneen Oma väylä -kuntoutuksen rekisteröityminen alkaa 3.4.2025 (tiedote 10.2.2025)
  - Rekisteröityminen palveluntuottajaksi uudistuneeseen Oma väylä -kuntoukseen alkaa 3.4.2025. Palvelun tuottaminen alkaa 1.6.2025.
  - Uudistuneeseen Oma väylä -kuntoutukseen rekisteröityessään palveluntuottajat ilmoittavat uuden asiakasmäärän vuodelle 2025.
- Rekisteröitymisen aikataulu
  - Rekisteröitymisen ehdot julkaistaan Kelan verkkosivuilla 3.3.2025.
  - Rekisteröityminen suomen- ja ruotsinkieliseen palveluun alkaa 3.4.2025.
  - Palveluntuottajien tiedot näkyvät Kelan palveluntuottajahaussa 1.6.2025 alkaen.
  - Kela tekee kuntoutuspäätöksiä 1.6.2025 alkaen.
  - Palvelujen tuottaminen alkaa 1.6.2025.

Kela|Fpa

Ajankohtaista

- Kela irtisanoo päättyvän Oma väylä- kuntoutuksen sopimukset (tiedote 10.2.2025)
  - Kela irtisanoo Kelan ja palveluntuottajien väliset toistaiseksi voimassa olevat sopimukset 2.4.2025 ja sopimukset päättyvät 31.5.2025.
  - Kela lähettää palveluntuottajan sopimuksesta vastaavalle henkilölle irtisanomisilmoituksen sähköpostitse maaliskuun aikana.
  - Palveluntuottajat voivat rekisteröityä päättyvään Oma väylä -kuntoutukseen 28.2.2025 saakka.
  - Sopimuksen mukaan palveluntuottaja voi toteuttaa loppuun niiden asiakkaiden kuntoutuksen, joille on tehty kuntoutuspäätös tällä hetkellä voimassa olevan sopimuskauden aikana. Näiden asiakkaiden kuntoutus toteutetaan loppuun vanhan palvelukuvauksen, sopimuksen ja hintojen mukaisesti. Kela tekee asiakaspäätöksiä päättyvään Oma väylä -kuntoutukseen 31.5.2025 saakka.

Kela|Fpa

Ajankohtaista

- Kela poistaa vuoden 2025 asiakaskiintiöt harkinnanvaraisen kuntoutuksen palveluista (tiedote 7.1.2025)
  - Kela on saanut harkinnanvaraiseen kuntoutukseen lisärahoituksen, jonka ansiosta vuoden 2025 asiakaskiintiöt poistetaan rekisteröintimenettelyllä järjestettävistä palveluista. Samassa yhteydessä Kela päivittää tarvittaessa palvelukohtaisia asiakasmääräarvioita. Asiakaskiintiöitä koskevat tekstit päivitetään Kelan rekisteröitymismenettelyn palvelukohtaisille verkkosivuille tammikuun 2025 loppuun mennessä.

Kela|Fpa

Ajankohtaista

- Kela julkaisi oppaat omakuntoutuksen käytännön toteutuksesta ja Tules-etäkuntoutuskurssin laatutavoitteista (tiedote 17.12.2024)
  - Kela julkaisi kuntoutuksen ammattilaisille kaksi uutta opasta. Ne sisältävät tietoa omakuntoutuksen lähtökohdista ja käytännön toteutuksesta sekä Tules-etäkuntoutuskurssin laatutavoitteista. Kelalta ilmestyi joulukuussa kaksi opasta kuntoutuksen ammattilaisille. Kuntoutus nyt (Rehabilitering i dag) -sarjassa julkaistut oppaat on laadittu Kelan järjestämän kuntoutuksen näkökulmasta. Ne on suunnattu erityisesti Kelan järjestämän kuntoutuksen palveluntuottajille, mutta niitä voi hyödyntää kuntoutuksessa laajemminkin. Suomenkieliset oppaat julkaistiin omakuntoutusta ja Tules-etäkuntoutuskurssien kehittämistä käsittelevässä seminaarissa 17.12.2024. Ruotsinkieliset oppaat julkaistaan vuonna 2025.

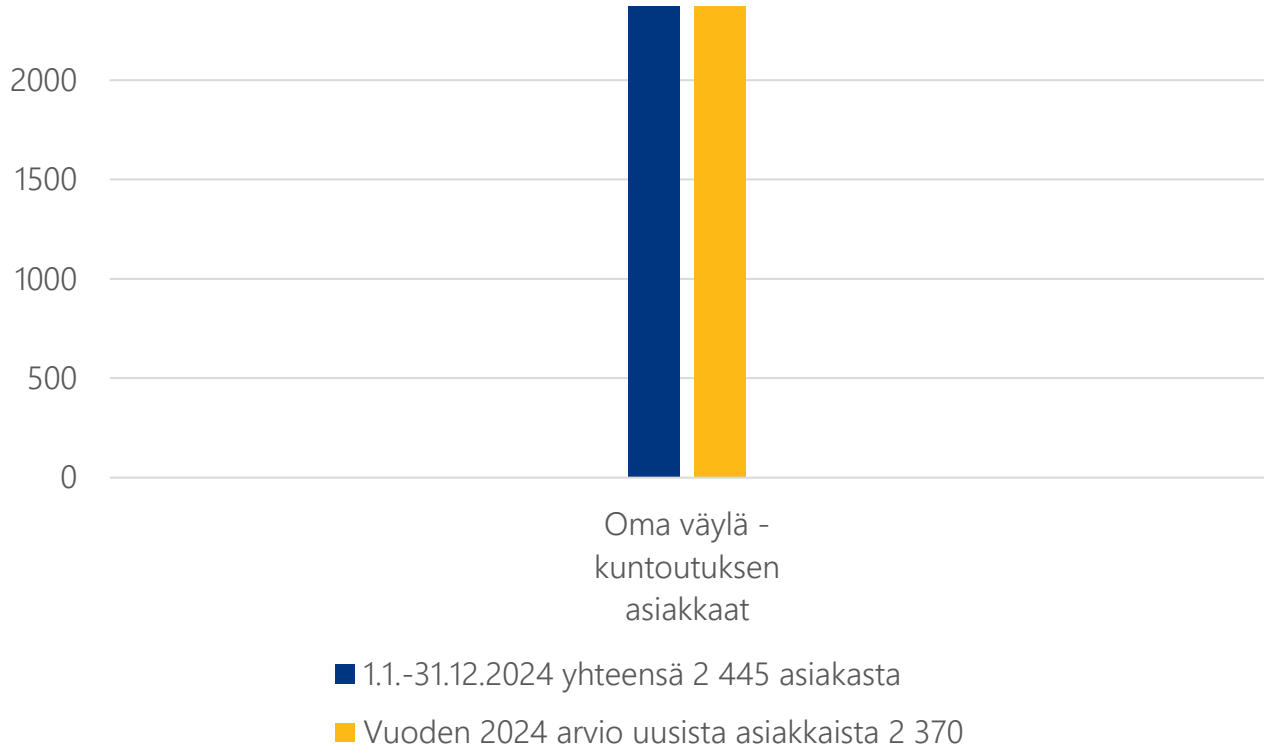
Kela|Fpa

Oma väylä -kuntoutuksen asiakasmäärät

Uudet asiakkaat

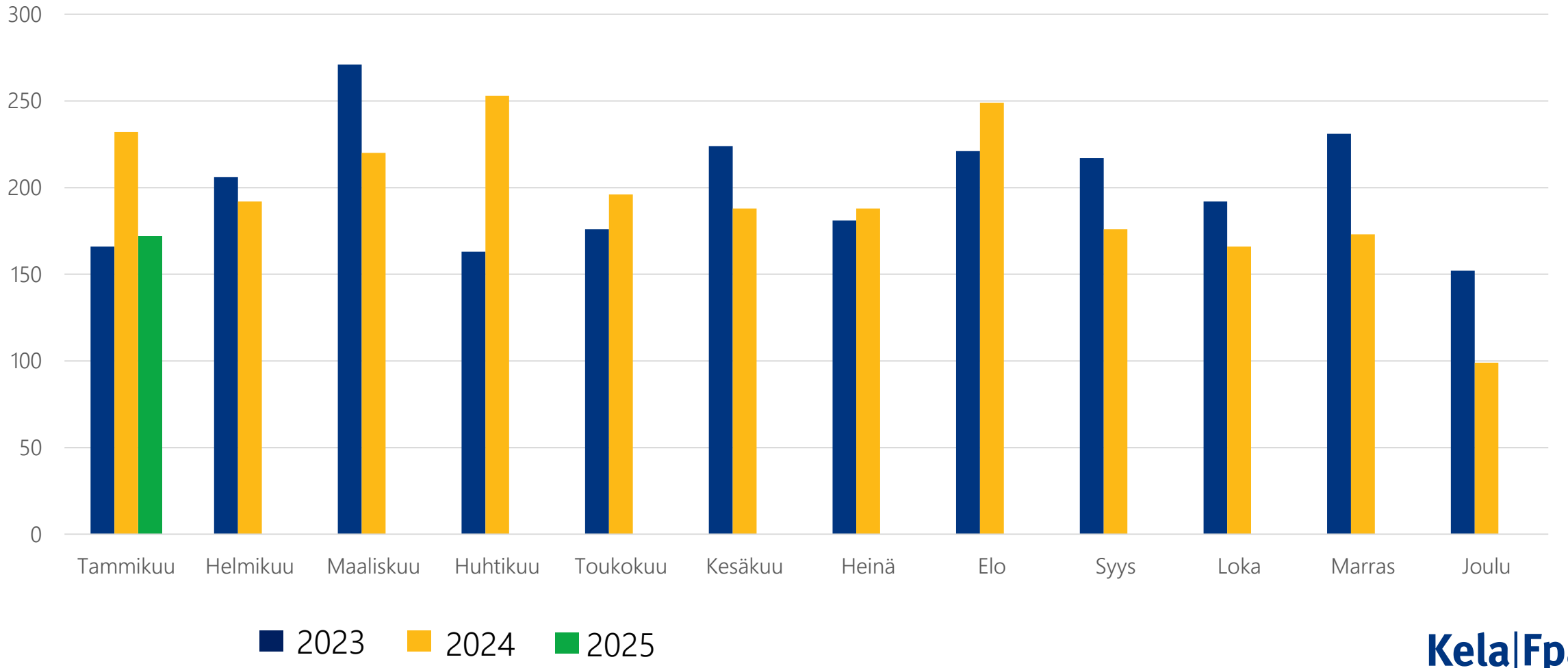
- v. 2021 yhteensä 1 381 uutta asiakasta
- v. 2022 yhteensä 2 156 uutta asiakasta
- v. 2023 yhteensä 2 400 uutta asiakasta
- v. 2024 yhteensä 2 445 uutta asiakasta
- v. 2025 asiakasmääräarvio 2 490 uutta asiakasta
  - Tammikuussa 2025 172 uutta asiakasta

Uusien asiakkaiden kokonaismäärä

Kela|Fpa

Oma väylä -kuntoutuksen uudet asiakkaat 2023-25

Kela|Fpa

Sopimushallinnan terveisiä

Antti Suoniemi

Kela|Fpa

Oma väylä -kuntoutusta koskevien sopimusten irtisanominen

- Palveluntuottaja on velvollinen toteuttamaan palvelun irtisanomisaikana sopimuksen mukaisesti.
- Palveluntuottaja voi toteuttaa irtisanomisajan päätyttyä asiakkaan kuntoutuspäätöksen loppuun, jos kuntoutuksen päätösosa toteutuu sopimuksen voimassaoloajan päätyttyä. Palvelu toteutetaan irtisanotun sopimuksen mukaisesti.
- Kela tekee asiakaspäätöksiä päättyvään Oma väylä -kuntoutukseen 31.5.2025 saakka.
  - Palveluntuottajan tiedot ovat näkyvissä Kelan palveluntuottajanhaussa ja asiakkaan valittavissa 31.5.2025 saakka.
- Päättyvään Oma väylä kuntoutukseen voi rekisteröityä palveluntuottajaksi 28.2.2025 saakka.
  - 1.3.2025 lukien päättyvään Oma väylä- kuntoutukseen ei voi enää rekisteröityä palveluntuottajaksi.
- Jos palveluntuottajilla kysyttävää irtisanomisesta tai siihen liittyvästä menettelystä, niin kysymyksiä voi lähettää kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

Kela|Fpa

Oma väylä -kuntoutusta koskevien sopimusten irtisanominen

- Oma väylä- kuntoutusta koskevien sopimusten irtisanominen.
  - Kela irtisanoo Kelan ja palveluntuottajien väliset toistaiseksi voimassa olevat sopimukset 2.4.2025 ja sopimukset päättyvät 31.5.2025 (60 päivän irtisanomisaika).
- Irtisanoutumisilmoitus lähetetään maaliskuun aikana sähköpostilla.
  - Ilmoitus lähetetään sopimuksesta vastaavalle henkilölle, jonka palveluntuottaja on ilmoittanut rekisteröitymisjärjestelmässä.
  - Pyydetään palveluntuottajia tarkistamaan tietonsa rekisteröitymisjärjestelmässä helmikuun aikana.

Kela|Fpa

Oma väylä –kuntoutuksen ydinelementit

Hennariikka Heinijoki
Maarit Karhula

Kela|Fpa

Ydinelementit ammattilaisten näkökulmasta

Heinijoki, H., Karhula, M., Vuoskoski, P., Munukka, M., Nikander, R., Seppänen-Järvelä, R. (2024). Towards a satisfactory future: multiprofessional rehabilitation for young persons with ADHD or ASD. *Disabilities*, *4*(4), 918-935. https://doi.org/10.3390/disabilities4040057 www.mdpi.com/2673-7272/4/4/57

Kela|Fpa

Ydinelementtien tunnistaminen yhdenmukaistaa kuntoutuksen toteuttamista ja laatua

- tulisi aina olla kuvattuna, jotta voidaan tutkia esimerkiksi vaikuttavuutta tai implementoida käytäntöön
- vahvistavat sitä, että palvelu kattaa tutkitusti asiakasta hyödyttävät tekijät
- ovat käytännön työkalu asiakkaiden kanssa työskenteleville
- tasoittavat palveluntuottajien tarjoaman kuntoutuksen laatueroja
- vahvistavat tutkitun tiedon näkymistä kuntoutuksen perustana

Kela|Fpa

Haastattelut 1/2

- Fokusryhmähaastatteluihin (n=5) osallistui 26 ammattilaista
- Ammattiryhmät
  - Sairaanhoitaja (6), sosionomi/sosiaalityöntekijä (6), toimintaterapeutti (5), kuntoutusohjaaja (1), psykologi (5), erityisopettaja (1), työelämän asiantuntija (2)
- Haastateltavilla oli lisäksi myös muita sosiaali- ja terveysalan ammattipätevyyksiä sekä lisäkoulutuksia.
- Neuropsykiatrisen valmentajan koulutus oli lisäkoulutuksena ainakin viidellä haastateltavalla.
- Haastateltavien työkokemus asiakasryhmän parissa vaihteli muutamasta kuukaudesta yli 20 vuoteen painottuen pitkään kokemukseen.

Kela|Fpa

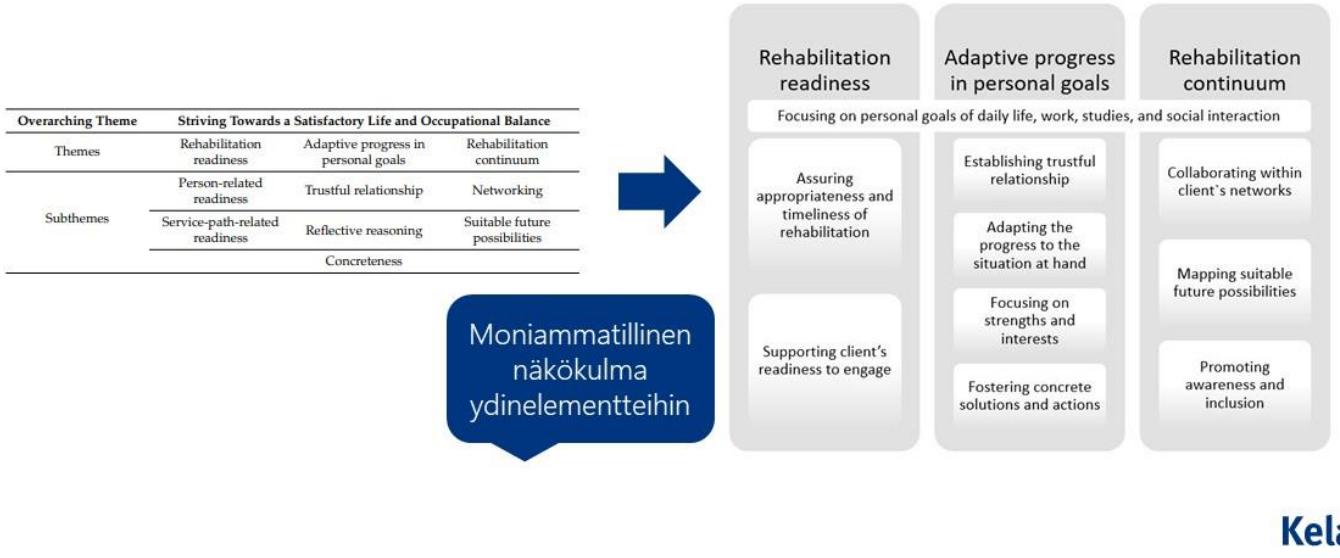
Haastattelut 2/2

- Haastatteluissa käytettiin vinjettejä (3 kpl) keskustelun käynnistäjänä
- Vinjetillä tarkoitetaan lyhyttä kuvitteellista tapauskuvausta kuntoutuksen asiakkaasta (Quigley ym., 2020)
- Vinjetit laadittiin tutkimusryhmässä perustuen ammatilliseen kokemukseen asiakasryhmän parissa, Kelan palvelukuvaukseen sekä tositarinoihin, joita oli julkaistu eri medioissa
- Aineisto analysoitiin temaattisella refleksiivisellä analyysillä (Braun & Clarke)
- Analyysi perustuu pragmatismiin, jossa tietoa testataan käytännön kautta

Kela|Fpa

Käytännön toimia kuvaavat ydinelementit

Overarching Theme	Striving Towards a Satisfactory Life and Occupational Balance		
Themes	Rehabilitation readiness	Adaptive progress in personal goals	Rehabilitation continuum
Subthemes	Person-related readiness	Trustful relationship	Networking
	Service-path-related readiness	Reflective reasoning	Suitable future possibilities
	Concreteness		

Kela|Fpa

Kela|Fpa

Läpileikkaava teema on läsnä kaikissa ydinelementeissä

Keskittyminen yksilöllisiin tavoitteisiin arjessa, työssä, opinnoissa ja sosiaalisissa suhteissa.

"Transition refers to a change in status from behaving primarily as a student to assuming emergent adult roles in the community. These roles include employment, participating in post-secondary education, maintaining a home, becoming appropriately involved in the community, and experiencing satisfactory personal and social relationships." Halpern

- Tunnistettiin, että Oma väylä kuntoutuksessa on yhtymäkohtia siirtymävaiheajatteluun ja -kuntoutukseen
- Oma väylä näyttäytyi kokonaisvaltaisena kuntoutusmuotona, jolla tuetaan useita elämän eri osa-alueita ja niiden tasapainoa (occupational balance)
- Kirjallisuudessa on tunnistettu kokonaisvaltaisuuden hyödyt, erityisesti laadullisessa tutkimuksessa, mutta monet interventiot keskittyvät yhden osa-alueen tukemiseen
- Kokonaisvaltaisuus on Oma väylän vahvuus

Kela|Fpa

Kuntoutusvalmius kategorian ydinelementit

1. Kuntoutuksen tarpeenmukaisuuden ja oikea-aikaisuuden varmistaminen
2. Asiakkaan kuntoutusvalmiuden tukeminen

- Kuntoutusvalmiuden tukeminen on tärkeä osa Oma väylää, mutta sen ei pitäisi muodostua pääasiaksi. Tällöin kuntoutus ei ole oikea-aikaista ja tarve voi olla muunlaiselle tuelle.
- Kuntoutusvalmius voi liittyä asiakkaan tekijöihin (motivaatio, elämäntilanne) tai palvelujärjestelmään liittyviin tekijöihin (saatu tuki ja palvelut)

Kela|Fpa

Yksilöllinen eteneminen tavoitteissa -kategorian ydinelementit

1. Luottamuksellisen suhteen luominen
2. Edistymisen mukauttaminen käsillä olevaan tilanteeseen
3. Vahvuuksiin ja mielenkiinnon kohteisiin keskittyminen
4. Konkreettisten ratkaisujen ja tekojen edistäminen

- Yksilöllisyyttä tuotiin vahvasti esille ja se muodosti lähtökohdan Oma väylän toteuttamiselle.
- Luottamuksellinen suhde omaohjaajaan oli yksi avaintekijä, joka mahdollisti myös yksilöllisyyden toteutumisen (vrt. Person-Centered Rehabilitation model (PCR) of Jesus et al., Restall & Egan collaborative relationship focused OT)
- Refleksiiviset keskustelut omaohjaajan kanssa (vrt. psykoedukaatio, itseymmärryksen lisääntyminen, keinojen saaminen käyttöön arjessa)
- Konkreettisten ratkaisujen etsiminen ja yhdessä tekeminen (vrt. voimavarakeskeinen tulevaisuusorientoitunut ajattelu, ratkaisukeskeisyys ja pystyvyyden tunteen tukeminen).

Kela|Fpa

Kuntoutuksen jatkumo -kategorian ydinelementit

1. Yhteistoiminta asiakkaan verkostojen kanssa
2. Sopivien tulevaisuuden mahdollisuuksien kartoittaminen
3. Tietoisuuden ja osallisuuden edistäminen

- Oma väylällä tulee olla jatkumo kuntoutuksen jälkeen ja tätä työstettiin koko kuntoutuksen ajan
- Ajatus tai näkemys omasta toivottavasta tulevaisuudesta
- Person-environment fit -käsite
- Voidaan nähdä myös laajemmin osallisuuden näkökulmasta, jolloin ammattilainen vaikuttaa ympäristöön (fyysinen, sosiaalinen jne.) yhteistoiminnassa verkostojen kanssa
- Jotta kuntoutuksen jatkumo voi toteutua tarvitaan muutosta yhteiskunnan tasolla tietoisuudessa, asenteissa, palveluissa ym.

Kela|Fpa

Räätälöitävät elementit

Edmunds ym. jakavat elementit:

- **pakollisiin** (ydinelementit)
- **ehdollisiin** (pakollisia joissain tilanteissa)
- **suositeltaviin** (tehostavat interventiota).

Mahdollisia ehdollisia tai suositeltavia elementtejä?

- Ryhmämuotoisuus ja vertaistuki
- Läheisten osallistuminen
- Joku muu?

Kela|Fpa

Lähteitä

Anderson, K.A.; Sosnowy, C.; Kuo, A.A.; Shattuck, P.T. Transition of Individuals With Autism to Adulthood: A Review of Qualitative Studies. Pediatrics 2018, 141, S318–S327.
Braun, V.; Clarke, V. Thematic Analysis. In *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*; Maggino, F., Ed.; Springer: Cham, Switzeland, 2023.

Damschroder, L.J.; Aron, D.C.; Keith, R.E.; Kirsh, S.R.; Alexander, J.A.; Lowery, J.C. Fostering implementation of health services research findings into practice: A consolidated framework for advancing implementation science. *Implement. Sci.* **2009**, *4*, 50.

Deci, E.L.; Ryan, R.M. Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Can. Psychol. Can.* **2008**, *49*, 182–185.

Edmunds, S.R.; Frost, K.M.; Sheldrick, R.C.; Bravo, A.; Straiton, D.; Pickard, K.; Grim, V.; Drahota, A.; Kuhn, J.; Azad, G.; et al. A method for defining the CORE of a psychosocial intervention to guide adaptation in practice: Reciprocal imitation teaching as a case example. *Autism* **2022**, *26*, 601–614.

Halpern, A.S. The Transition of Youth with Disabilities to Adult Life: A Position Statement of the Division on Career Development and Transition, The Council for Exceptional Children. *Career Dev. Except. Individ.* **1994**, *17*, 115–124

Heinijoki, H., Seppänen-Järvelä, R. & Karhula, M. Kelan tutkimusblogi, 10.12.2024. Kuntoutuspalvelun ydinelementtien tunnistaminen vie kohti vaikuttavampia palveluita.

Jerome, L.; McNamee, P.; Abdel-Halim, N.; Elliot, K.; Woods, J. Solution-focused approaches in adult mental health research: A conceptual literature review and narrative synthesis. Front. Psychiatry 2023, 14, 1068006.

Jesus, T.S.; Papadimitriou, C.; Bright, F.A.; Kayes, N.M.; Pinho, C.S.; Cott, C.A. Person-Centered Rehabilitation Model: Framing the Concept and Practice of Person-Centered Adult Physical Rehabilitation Based on a Scoping Review and Thematic Analysis of the Literature. Arch. Phys. Med. Rehabilitation 2021, 103, 106–120.

Quigley, E.; Michel, A.-S.; Doyle, G. *Vignette-Based Interviewing in the Health Care Space: A Robust Method of Vignette Development*; SAGE Publications: Thousand Oaks, CA, USA, 2020.

Restall, G.J.; Egan, M.Y. Collaborative Relationship-Focused Occupational Therapy: Evolving Lexicon and Practice. *Can. J. Occup. Ther.* **2021**, *88*, 220–230.

Sosnowy, C.; Silverman, C.; Shattuck, P. Parents' and young adults' perspectives on transition outcomes for young adults with autism. *Autism* **2017**, *22*, 29–39.

Tremblay, D.; Turcotte, A.; Touati, N.; Poder, T.G.; Kilpatrick, K.; Bilodeau, K.; Roy, M.; Richard, P.O.; Lessard, S.; Giordano, É. Development and use of research vignettes to collect qualitative data from healthcare professionals: A scoping review. *BMJ Open* **2022**, *12*, 057095.

Wagman, P.; Håkansson, C.; Jonsson, H. Occupational Balance: A Scoping Review of Current Research and Identified Knowledge Gaps. J. Occup. Sci. 2013, 22, 160–169.

Kela|Fpa

hennariikka.heinijoki@kela.fi
maarit.karhula@kela.fi

Kysymykset ja vastaukset

Kela|Fpa

Ennakkokysymykset

- Jos asiakas on vapaaehtoisesti lyhyeksi arvioidulla osastojaksolla, laitetaanko kuntoutus tauolle
  - Pääsääntöisesti Kelan järjestämää kuntoutusta ei voi toteuttaa eikä kustannuksia korvata sairaala/laitoshoidon aikana. Suosittelemme jaksottamaan kuntoutuksen siten, että toteutusta jatketaan kun asiakas palaa takaisin kotiin ja se voi toteutua asiakkaan arkiympäristössä. Jos on syytä arvioida, että päätöksen voimassaoloaika ei riitä, olkaa yhteydessä kuntoutuksen viranomaislinjalle ja pyytäkää mahdollisuutta asiakkaan päätöksen pidentämiseen.

Kela|Fpa

Kiitos mielenkiinnostanne

Kela|Fpa